IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Obrony Narodowej**
(nr 25)
z dnia 10 marca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej (nr 25)

10 marca 2021 r.

Komisja Obrony Narodowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Jacha (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zapoznała się z:

– informacją na temat pobytu wojsk amerykańskich i sojuszniczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz realizowanych na ich potrzeby inwestycji wojskowych.

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Skurkiewicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej wraz ze współpracownikiem, **Marcin Przydacz** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikiem, gen. bryg. **Dariusz Mendrala** dyrektor Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, płk **Krzysztof Zielski** szef Zarządu Planowania Rzeczowego P8 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, płk **Piotr Paluch** główny specjalista w Zarządzie Planowania i Programowania Rozwoju Sił Zbrojnych P5 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego oraz **Emilia Kunikowska** asystentka przewodniczącego Komisji Obrony Narodowej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek, Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dzień dobry państwu. Witam naszych gości, witam posłów.

Na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu, po zasięgnięciu opinii przewodniczącego Komisji, zwołuję posiedzenie Komisji Obrony Narodowej na dzień 10 marca 2021 r. Odczytałem decyzję pani marszałek Sejmu. Teraz otwieram 25. posiedzenie Komisji Obrony Narodowej. Stwierdzam przyjęcie protokołu z 24. posiedzenia Komisji wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń.

Witam przybyłych posłów i wszystkich, którzy uczestniczą w posiedzeniu w trybie online. Witam przedstawicieli Ministerstwa Obrony Narodowej: pana ministra Wojciecha Skurkiewicza sekretarza stanu, pana Piotra Pacholskiego, dyrektora Departamentu Polityki Bezpieczeństwa Międzynarodowego MON, generała brygady Dariusza Mendralę, dyrektora Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Panie generale, gratulujemy przejścia do korpusu generalskiego. Witam szefa Zarządu Planowania Rzeczowego P-8 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego pana pułkownika Krzysztofa Zielskiego oraz głównego specjalistę w Zarządzie Planowania i Programowania Rozwoju Sił Zbrojnych pana pułkownika Piotra Palucha. W trybie online w posiedzeniu biorą udział reprezentujący Ministerstwo Spraw Zagranicznych: pan Marcin Przydacz podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych i pan Marcin Wróblewski zastępca dyrektora Departamentu Polityki Bezpieczeństwa.

Jednocześnie informuję, że posłowie członkowie Komisji obecni na sali obrad Komisji głosują przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej, którą należy przyłożyć z lewej strony mikrofonu. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów.

W tej chwili przystąpimy do stwierdzenia kworum. Proszę państwa posłów o naciśnięcie jakiegokolwiek przycisku w celu potwierdzenia obecności na posiedzeniu. Dziękuję.

Głosowało 28 posłów i posłanek. Stwierdzam kworum.

Informuję, że posiedzenie Komisji zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

W związku z tym trybem procedowania nie ma możliwości rozszerzenia czy modyfikowania porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

Tematem posiedzenia jest rozpatrzenie informacja na temat pobytu wojsk amerykańskich i sojuszniczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz realizowanych na ich potrzeby inwestycji wojskowych. Referują: minister obrony narodowej i minister spraw zagranicznych.

Posiedzenie Komisji realizowane jest w formie wideokonferencji w systemie Whereby. Udział posłów oraz gości zewnętrznych ogranicza się do kliknięcia w link i połączenia z pokojem wideokonferencyjnym zgodnie z załączonymi instrukcjami. Transmisja na żywo dostępna jest w aplikacji do głosowania oraz na stronie sejmowej www.sejm.gov.pl. Chęć zabrania głosu zgłasza się poprzez mail na adres kobn@sejm.gov.pl lub poprzez czat w aplikacji Whereby, po zalogowaniu się do pokoju wideokonferencyjnego. Link proszę używać w przypadku aktywnego uczestnictwa w posiedzeniu Komisji, np. chęci zabierania głosu w trakcie posiedzenia. W innym przypadku posiedzenie Komisji można śledzić z poziomu transmisji na stronie internetowej Sejmu.

Pragnę również przypomnieć, że na posiedzeniu Komisji w dniu 13 lutego 2020 r. przyjęliśmy propozycję prezydium Komisji w sprawie ograniczenia czasu wystąpień na naszych posiedzeniach. Pierwsze wystąpienie posła może trwać maksymalnie 10 minut, a każde kolejne 5 minut. Proszę o przestrzeganie tych limitów czasowych, żeby nasza dyskusja na posiedzeniach Komisji była uporządkowana i rzeczowa.

Bardzo proszę panów ministrów o przedstawienie informacji. Rozumiem, że zaczyna pan minister Wojciech Skurkiewicz z Ministerstwa Obrony Narodowej. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Wojciech Skurkiewicz:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panowie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, bardzo dziękuję za temat tego spotkania, bo w istocie, wraz z osobami, które uczestniczą wraz ze mną w posiedzeniu Komisji, przedstawimy szczegółową informację na temat pobytu wojsk amerykańskich i sojuszniczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Szanowni państwo, zarówno współpraca ze Stanami Zjednoczonymi w sferze obronności, jak i aktywne członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim są wzajemnie uzupełniającymi się podstawowymi filarami polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. W obliczu obecnych wyzwań dla naszego bezpieczeństwa pogłębianie tych sojuszy nabiera dodatkowego znaczenia. W kontekście pogłębiania się strategicznego partnerstwa ze Stanami Zjednoczonymi można śmiało powiedzieć, że 2020 r. był przełomowy, ponieważ wynegocjowano i podpisano dwustronną, polsko-amerykańską umowę o współpracy obronnej EDCA.

Dzięki temu nasze strategiczne partnerstwo nigdy nie było tak silne jak właśnie w tej chwili, jak obecnie. Umowa wdraża i rozwija ustalenia dotyczące wzmocnienia współpracy obronnej między Polską i Stanami Zjednoczonymi, wypracowane w ciągu ostatnich 3 lat dzięki aktywnemu dialogowi i współpracy w wymiarze obronnym ze Stanami Zjednoczonymi. Były one rozwijane przez Ministerstwo Obrony Narodowej i ministra Mariusza Błaszczaka. Efektem tych działań było zacieśnienie współpracy i zwiększenie obecności amerykańskiej w Polsce, wyrażone w trzech dwustronnych deklaracjach zawartych przez prezydentów obu państw w latach 2018–2019. W tym kontekście umowa EDCA stanowi ukoronowanie kilku lat intensywnego dialogu polityczno-wojskowego, stwarza warunki do trwałej i długookresowej obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych w Polsce, co korzystnie wpłynie na bezpieczeństwo i obronność Polski, a tym samym na jej stabilny rozwój.

Dzięki EDCA możliwe będzie zwiększenie trwałej obecności wojskowej Stanów Zjednoczonych w Polsce o ponad 1 tys. żołnierzy, do poziomu ok. 5,5 tys. żołnierzy średniorocznie. Jednocześnie wdrożenie jej postanowień umożliwi stworzenie infrastruktury do przyjęcia dodatkowych 20 tys. żołnierzy amerykańskich, jeśli sytuacja bezpieczeństwa będzie tego wymagać. Umowa weszła w życie 13 listopada 2020 r. Obecnie pracujemy ze stroną amerykańską nad wdrożeniem jej postanowień. W tym celu rozpoczęliśmy

pracę nad porozumieniami wykonawczymi do umowy w kwestiach infrastrukturalnych oraz wsparcia logistycznego. Wspólnie zdefiniujemy też listę priorytetowych zadań infrastrukturalnych. Jednocześnie pod koniec ubiegłego roku zainicjowano funkcjonowanie wysuniętego dowództwa V Korpusu Stanów Zjednoczonych, zlokalizowanego w Poznaniu. Będzie ono sprawować dowództwo nad całością sił amerykańskich w naszym regionie. Zgodnie z planami osiągnie gotowość operacyjną już jesienią bieżącego roku.

Należy także dodać, że zgodnie z zapisami umowy polsko-amerykańskiej powstaje baza obrony przeciwrakietowej w Redzikowie. Szacunkowy termin gotowości bojowej całego systemu, którego elementem jest baza w Redzikowie, to 2022 r. Chciałbym także podkreślić, że administracja prezydenta Stanów Zjednoczonych Joe Bidena potwierdza znaczenie dotychczasowych osiągnięć dwustronnej współpracy obronnej, jej znaczenie dla odstraszania i obronnego całego systemu NATO oraz deklaruje gotowość do dalszego intensywnego rozwoju współpracy wojskowej. Takie zapewnienie padło z ust nowo mianowanego sekretarza obrony Stanów Zjednoczonych Lloyda Austina w niedawno odbytej rozmowie telefonicznej z ministrem obrony narodowej, panem Mariuszem Błaszczakiem.

W kontekście obecności sojuszniczych struktur wojskowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w ostatnich miesiącach nie zaszły w tym obszarze istotne zmiany. Wciąż w ramach tzw. wzmocnionej, wysuniętej obecności od 2017 r. stacjonuje w Polsce, a konkretnie w Orzyszu, batalionowa grupa bojowa. Jest to jedno z 4 takich ugrupowań. Pozostałe rozmieszczone są w państwach bałtyckich. Państwem ramowym stacjonującej w Polsce grupy są Stany Zjednoczone. Pozostałe państwa kontrybuujące to Wielka Brytania, Rumunia i Chorwacja. Obecnie grupa liczy 1005 żołnierzy, z czego 692 stanowią Amerykanie, 132 Brytyjczycy, 102 Rumuni, a 79 to Chorwaci. Ponadto w Elblągu funkcjonuje dowództwo Wielonarodowej Dywizji Północny Wschód, dla której państwem ramowym jest Polska. Służą w niej żołnierze z 14 państw Sojuszu Północnoatlantyckiego. Koordynuje ona działalność wszystkich 4 batalionowych grup bojowych rozmieszczonych na wschodniej flance NATO. Dodatkowo należy wspomnieć o 2 centrach eksperckich akredytowanych przez NATO w Bydgoszczy oraz w Krakowie, które odgrywają znaczącą rolę w rozwijaniu nowych zdolności wojsk sojuszniczych.

Wracając do kwestii amerykańskich, chciałbym podkreślić, że minister obrony narodowej nadał najwyższy priorytet kwestiom związanym z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury, niezbędnej do zwiększenia obecności Stanów Zjednoczonych w Polsce. Potwierdzeniem tego jest niedawne powołanie w resorcie obrony narodowej pełnomocnika ministra obrony narodowej do spraw realizacji inwestycji budowlanych wynikających z umowy EDCA. Na pełnomocnika został wyznaczony niezwykle doświadczony oficer, obecny na posiedzeniu Komisji pan generał Dariusz Mendrala, który pełni również funkcję dyrektora Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Panie przewodniczący, jeśli pan pozwoli, chciałbym w związku z tym zaproponować, żeby pan generał przedstawił Wysokiej Komisji dodatkową krótką informację dotyczącą przygotowania infrastruktury, której przeznaczeniem jest wzmocnienie amerykańskiej obecności wojskowej w naszym kraju. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

W takim razie proszę bardzo pana generała.

Dyrektor Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego gen. bryg. Dariusz Mendrala:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, szanowne panie i panowie posłowie, Wysoka Komisjo, umowa o wzmocnionej współpracy obronnej pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi jest niewątpliwie ukoronowaniem ważnego etapu we współpracy polityczno-wojskowej obu krajów i stwarza warunki do trwałej, długookresowej obecności sił zbrojnych USA w Polsce, a tym samym wzmacnia bezpieczeństwo i potencjał obronny Polski. W zakresie infrastruktury umowa EDCA przewiduje realizację 114 projektów infrastrukturalnych w 11 uzgodnionych przez obie strony lokalizacjach. Infrastruktura wojskowa do trwałej obecności wojskowej w Polsce będzie przygotowana zarówno przez budowę nowych obiektów, ale także poprzez udostępnienie lub adapta-

cję, odpowiednie remonty, modernizację, dostosowanie już istniejącej infrastruktury. W tym względzie strona polska, którą mam przyjemność m.in. reprezentować – w tym wielu moich kolegów, którzy nad tym pracują – podejmuje działania dotyczące wyboru optymalnych rozwiązań, gwarantujących wywiązanie się z podjętych zobowiązań wobec strony amerykańskiej w sposób jak najbardziej efektywny i oszczędny.

Podstawowe obszary inwestycji infrastrukturalnych obejmują rozbudowę infrastruktury lotniskowej, rozbudowę infrastruktury poligonowej wojsk lądowych i wojsk specjalnych, budowę obiektów systemu dowodzenia i zabezpieczenia logistycznego, budowę infrastruktury związanej ze stałym pobytem Pancernej Brygadowej Grupy Bojowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wykaz lokalizacji wraz z przypisanymi do nich kierunkami inwestowania został określony w załączniku B do umowy EDCA oraz w załączonym do niego aneksie. Zasadnicze, czyli główne lokalizacje, w których realizowane będą inwestycje infrastrukturalne, dotyczą następujących lokalizacji. Poznań został wyznaczony na siedzibę wysuniętego dowództwa V Korpusu Sił Lądowych USA. Drawsko Pomorskie wyznaczono na główną siedzibę centrum szkolenia bojowego do wspólnego wykorzystania przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej i siły zbrojne Stanów Zjednoczonych, co zapewni działania ukierunkowanie na zapewnienie interoperacyjności obu komponentów.

Wrocław-Strachowice wyznaczono na zasadniczą siedzibę załadunkowo-rozładunkowej bazy lotniczej Sił Powietrznych Stanów Zjednoczonych. Łask wyznaczono na główną bazę eskadry zdalnie sterowanych statków powietrznych Sił Powietrznych Stanów Zjednoczonych. Powidz wyznaczono na siedzibę lotniczej i śmigłowcowej brygadowej grupy bojowej, batalionu bojowego wsparcia logistycznego oraz obiektu sił specjalnych. Lubliniec wyznaczono jako dodatkową lokalizację goszczącą infrastrukturę dla sił specjalnych. Żagań i Świętoszów będą gościć Pancerną Brygadową Grupę Bojową. Umowa EDCA gwarantuje, że na potrzeby dostarczenia infrastruktury oraz wsparcia logistycznego gwarantowanego na rzecz wojsk amerykańskich w możliwie największym stopniu używane będą materiały i produkty pochodzenia polskiego, a także usługi dostarczane przez polskie firmy.

Realizacja dodatkowych inwestycji infrastrukturalnych spowoduje dodatkowy popyt na te dobra i usługi zarówno w bezpośrednich relacjach gospodarczych z Ministerstwem Obrony Narodowej, jak i przy realizacji funkcji podwykonawczych czy dostawczych na rzecz innych podmiotów. Odpowiednie zaplanowanie, przygotowanie i realizacja inwestycji wieloletnich angażować będzie wiele instytucji resortu obrony narodowej umiejscowionych na różnych poziomach organizacyjnych, a także wymagać będzie stałych interakcji ze stroną amerykańską.

W związku z powyższym w celu zapewnienia odpowiedniej koordynacji działań w resorcie obrony narodowej minister obrony narodowej zdecydował się powołać pełnomocnika ministra obrony narodowej do spraw realizacji inwestycji budowlanych wynikających z polsko-amerykańskiej umowy o wzmocnionej współpracy obronnej. Mam zaszczyt pełnić tę funkcję.

Aktualnie kontynuowane są szczegółowe ustalenia z przedstawicielami sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych, służące sprawnemu przygotowaniu planowanej infrastruktury. W zależności od konkretnej lokalizacji realizowane są prace dotyczące uzgodnień dokumentacji projektowej, a także prace przygotowawcze i wykonawcze. Powyższe inwestycje będą realizowane siłami inwestorów wojskowych podległych szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych. Będą także organizowane przez Agencję Mienia Wojskowego. Ponadto – jak wspomniał pan minister – aktualnie trwają prace obu stron i konsultacje skupione na wypracowaniu procedur szczegółowych niezbędnych do realizacji postanowień umowy, która była przyjęta w drodze ustawy. Żeby odpowiednio implementować postanowienia umowy EDCA, potrzebujemy ustaleń szczegółowych, które ustalą odpowiednio podział ról, zasady realizacji wzajemnych zobowiązań, sposób rozliczania inwestycji, sposób ich nadzorowania. Prace w tym zakresie trwają. Panie przewodniczący, informuję, że skończyłem swoją prezentację.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie generale.

Teraz poproszę o zabranie głosu pana ministra Przydacza, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Marcin Przydacz:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowne panie i panowie posłowie, oczywiście tytułem uzupełnienia wszystkich kwestii wygłoszonych zarówno przez pana ministra, jak i przez pana generała, będę starał się skupić na wątkach politycznych czy polityczno-międzynarodowych, bo w kontekście współpracy wojskowej resortem wiodącym jest Ministerstwo Obrony Narodowej. Ostatnie lata były okresem wyjątkowej intensyfikacji kontaktów polsko-amerykańskich na różnych płaszczyznach. Kwestie związane z polityką bezpieczeństwa i współpracą obronną miały dla nas kluczowe znaczenie. Wierzę głęboko, że rozpoczęcie kadencji nowej administracji, nowego prezydenta – prezydenta Joe Bidena – będzie kolejnych etapem utrwalania strategicznego partnerstwa pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi. Partnerstwa, którego podstawą są nie tylko wspólne interesy, ale także wspólną i zbieżną percepcję zagrożeń tak globalnych, jak i regionalnych.

Wierzę także głęboko, że inicjatywy dotyczące bezpieczeństwa i obrony będą cieszyły się w dalszym ciągu ponadpartyjnym poparciem zarówno w Kongresie, jak i w polskim parlamencie. W ostatnich latach niebagatelną rolę w intensyfikacji tego dialogu odegrali obaj prezydenci – prezydent Polski i prezydent USA. W ostatnich latach przyjęli oni kilka ważnych deklaracji politycznych, które nakreślały perspektywy rozwoju współpracy dwustronnej, w tym zobowiązania, o czym mówił minister Skurkiewicz, do zwiększenia sił amerykańskich w Polsce o kolejny tysiąc żołnierzy. Oczywiście istotnym elementem omawianej współpracy jest także podpisana w sierpniu 2020 r. umowa o między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem USA o wzmocnionej współpracy. Szerzej mówił o tym wiceminister obrony narodowej.

Szanowni państwo posłowie, zaangażowanie polityczne i wojskowe Stanów Zjednoczonych jest od lat filarem bezpieczeństwa Europy w kontekście zagrożeń – co z naszej perspektywy bardzo istotne – głównie z kierunku wschodniego. Dlatego utrzymanie i systematyczne rozszerzanie obecności sił amerykańskich na terytorium Polski i szerzej – w Europie, w regionie, ale nie tylko w samej Europie Centralnej – jest przedmiotem naszych starań, zarówno w kontekście relacji bilateralnych, jak i w ramach dialogu sojuszniczego, w ramach dyskusji sojuszniczej w NATO. Oczywiście w tym kontekście z zadowoleniem przyjmujemy także wypowiedź prezydenta Joe Bidena na specjalnej monachijskiej konferencji bezpieczeństwa z lutego tego roku, w której potwierdził znaczenie NATO, wagę zobowiązań sojuszniczych, ale także gotowość do współpracy w zakresie bezpieczeństwa z państwami europejskimi. Taki sam przekaz, taka sama treść pojawiła się podczas rozmów sekretarza stanu Binkena z ministrem spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, panem Zbigniewem Rauem.

Również moje bezpośrednie rozmowy z partnerami amerykańskimi potwierdzają gotowość strony amerykańskiej do intensywnej współpracy w tematyce bezpieczeństwa. Oczekujemy także od strony amerykańskiej dalszej aktywności i udziału w planowanych na ten roku spotkaniach NATO. Polsko-amerykańska współpraca w wymiarze bezpieczeństwa jest istotnych składnikiem potencjału współpracy transatlantyckiej. Zwiększona obecność sił zbrojnych USA na terytorium Polski niesie za sobą wymierne korzyści. Przede wszystkim wpływa na ogólny poziom bezpieczeństwa Polski poprzez zwiększanie potencjału odstraszania i obrony. Ale rozmieszczenie w Polsce uzbrojenia, sprzętu wojskowego oraz sił zbrojnych USA nie zastąpi naszych krajowych zdolności. Tutaj zarówno Ministerstwo Obrony Narodowej, jak i szerzej rząd polski bardzo aktywnie działają, żeby zwiększyć także polskie zdolności. Efekt synergii z obecnością amerykańską pozwoli na jeszcze większe wykorzystanie potencjału odstraszania i obrony vis-à-vis zagrożenia, zwłaszcza z kierunku wschodniego.

Z naszej strony podejmujemy wysiłki zmierzające do modernizacji, do budowania infrastruktury niezbędnej do sprawnego operowania sił na naszym terytorium. Te ele-

menty, wraz z infrastrukturą wojskową już obecną lub planowaną w Polsce, umożliwią w razie potrzeby sprawny przerzut dodatkowych tysięcy amerykańskich żołnierzy dla naszej obrony. Łącznie ta infrastruktura będzie pozwalała na dalsze szybkie wzmocnienie odstraszania i obrony Polski dzięki stworzeniu potencjału do szybkiego zwiększania liczebności żołnierzy nawet do kilkunastu tysięcy żołnierzy. Ale w szczegółach jest to temat Ministerstwa Obrony Narodowej.

To ja na ten moment tyle. Oczywiście jestem gotowy do ewentualnej dyskusji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Czy jeszcze ktoś z naszych gości chciałby zabrać głos? Panie ministrze? W takim razie otwieram dyskusję. Do głosu zapisało się w tej chwili 2 posłów.

Bardzo proszę, pan minister Cezary Grabarczyk.

Poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panowie ministrowie, panie generale, szanowni panowie, to ważny temat. Rozmawiamy zresztą o obecności wojsk amerykańskich i inwestycjach, które w związku z tą obecnością są realizowane w momencie, w którym nowa administracja pod kierownictwem prezydenta Stanów Zjednoczonych Joe Bidena składa ważne deklaracje.

Dziękuję za informację o podtrzymaniu inwestycji w kilku kluczowych miejscach naszego kraju. To na pewno zwiększa w Polsce poczucie bezpieczeństwa, że zapowiedzi, które dziś zostały potwierdzone, spełniają się. Ale Polacy mogą oczekiwać odpowiedzi na pytanie, co z tak kluczowym projektem, jakim był „Fort Trump". Polacy mają prawo oczekiwać od rządu – nie wiem, czy posiedzeniu naszej Komisji przysłuchuje się przedstawiciel prezydenta – ale także od prezydenta Rzeczypospolitej informacji o tym, jak deklaracje formułowane przez niego w kontekście naszych dwustronnych stosunków polsko-amerykańskich będą realizowane.

Czy nadal ten projekt jest aktualny? Czy były to tylko przenośnie? Pytam, ponieważ zapowiedzi były bardzo stanowcze i od dłuższego czasu mamy w tej sprawie milczenie. Opozycja już wówczas zwracała uwagę, że być może nie należało się spieszyć z tymi deklaracjami. Dziś opinia publiczna będzie chciała informacji. Dlatego oczekuję, że na dzisiejszym posiedzeniu Komisji panowie ministrowie odpowiedzą nam, a my będziemy mogli przekazać tę informację wyborcom, co dalej z zapowiedzią tak kluczowej inwestycji jak „Fort Trump". Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

Teraz proszę pana przewodniczącego, pana ministra Czesława Mroczka.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, panie generale, panowie oficerowie, szanowni państwo, dobrze, że wracamy do tej sprawy dosyć szybko po przyjęciu ratyfikacji przez polski parlament umowy o wzmocnionej współpracy wojskowej między Stanami Zjednoczonymi a Polską, dlatego że w trakcie debaty dotyczącej ratyfikacji przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej nie przekazali potrzebnych informacji, ważnych informacji. Mam nadzieję, że dzisiaj one padną, chociaż nie padły w tej prezentacji, której mieliśmy okazję wysłuchać, obu panów wiceministrów i pana generała.

Ale zacznę od spraw bardziej ogólnych. Myślę, że nie różni nas uznanie, że wieloletnie zaangażowanie Stanów Zjednoczonych w bezpieczeństwo w Europie przynosi od lat dobre rezultaty, że w szczególności doprowadzenie do powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego, wielki udział finansowy, organizacyjny i ludzki Stanów Zjednoczonych w funkcjonowaniu NATO przyczynił się, stworzył w Europie pokój i bezpieczeństwo oraz przyczynił się do tego, że później w tej przestrzeni bezpieczeństwa powstała Unia Europejska. Polska dołączyła do Sojuszu Północnoatlantyckiego i do Unii Europejskiej, zapewniając sobie czy dodając do własnych starań i wysiłków te 2 wielkie filary bezpieczeństwa.

To, co warto zauważyć w relacjach bezpośrednich ze Stanami Zjednoczonymi, to fakt, że w 2020 r. nie podpisano pierwszej, przełomowej umowy wojskowej ze Stanami Zjednoczonymi. Te umowy funkcjonowały już od wielu lat. Umowa, która została zastąpiona umową z 2020 r., była podpisana w 2009 r. Na jej podstawie w Polsce funkcjonowało czy mogło wykonywać swoje zadania, służyć kilka tysięcy żołnierzy amerykańskich. Ponadto wielkie zaangażowanie Stanów Zjednoczonych, ale szerzej całego sojuszu, obecność w naszej części Europy, na wschodniej flance też nie zaczęło się przecież rok temu czy 2 lata temu. W tym zakresie przełomowe były decyzje NATO ze szczytu w Newport w Walii z 2014 r., a później ze szczytu warszawskiego. To wszystko warto pamiętać.

Jeżeli chodzi o umowę, na temat której dzisiaj rozmawiamy, to z całą pewnością przyniosła ona kilka kontrowersji, dotyczących m.in. spraw jurysdykcji karnej. Do dziś ministerstwo nie potrafiło nam jasno wyjaśnić tej decyzji, t ego, dlaczego strona polska tak zdecydowała. Ale rzeczą najważniejszą jest to, żeby panowie spróbowali nam dzisiaj odpowiedzieć, jakie koszty wiążą Polskę w związku z podpisaniem tej umowy. Wiemy, że w związku ze stacjonowaniem wojsk amerykańskich w Polsce strona polska tą umową zobowiązała się do finansowania kosztów bieżących, logistycznych, które minister Błaszczak w swojej prezentacji podczas procesu ratyfikacji określił na kwotę ok. 500 mln zł. Nie przekracza ona 500 mln zł rocznie. Natomiast trzeba to przyznać – a może nie tyle przyznać, co podkreślić – że do umowy załączony jest imponujący wykaz inwestycji, do których zobowiązała się strona polska.

To zasadnicze pytanie, o którym mówiłem, na które przedstawiciele ministerstwa nie udzielili odpowiedzi, co jest rzeczą zupełnie niezrozumiałą, to pytanie, ile będą kosztować Polskę te inwestycje i w jakim okresie. To znaczy, że zobowiązaliśmy się do jakich kosztów? To jest pytanie niezwykle ważne, bo musimy wiedzieć, ile ze środków przeznaczanych na obronę narodową – które Polacy przeznaczają na obronę narodową – zostanie zaangażowanych w te inwestycje i na ile w związku z tym nie będziemy mieli środków na realizację własnego programu modernizacji technicznej czy rozwoju sił zbrojnych. Jeszcze raz chcę podkreślić, że podpisując i ratyfikując tę umowę, rząd PiS nie poinformował parlamentu ani opinii publicznej w Polsce o istotnych zobowiązaniach, które zaciąga w imieniu Polski, o tym, jakie koszty obciążą Polskę w związku z wykonaniem tych inwestycji.

Ponieważ dzisiaj, na tym posiedzeniu, składają panowie właśnie informację o inwestycjach, które są do wykonania, proszę, żeby panowie podali rzecz podstawową. Jakie są szacunkowe koszty inwestycji objętych załącznikiem do umowy o wzmocnionej współpracy wojskowej między Polską a Stanami Zjednoczonymi?

Kończąc, panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, jeszcze raz chcę podkreślić, że moje ugrupowanie – Koalicja Obywatelska – z zadowoleniem wita wzmocnienie obecności amerykańskiej w naszej części Europy, w Polsce, wzmocnienie obecności NATO, bo upatrujemy w tym jeszcze większe zabezpieczenie naszego bezpieczeństwa.

Nie dokonuję już dzisiaj oceny działań rządu PiS w relacjach z administracją amerykańską, ale symptomatyczne jest dzisiejsze określenie tych relacji przez wiceministra spraw zagranicznych, który wskazał, że na pierwszym miejscu są to kwestie interesów, a dopiero później partnerstwa wynikającego z podobnego patrzenia na względy bezpieczeństwa. W moim przekonaniu – i tak było poprzednio – najpierw powinno być partnerstwo wynikające ze wzajemnych zobowiązań w ramach NATO i podobnej optyki patrzenia na kwestie bezpieczeństwa nie tylko własnych państw, lecz także NATO i świata, a dopiero później kwestie interesów, a w szczególności finansowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Cieszę się, że pan stwierdził, że Platforma Obywatelska z zadowoleniem przyjmuje wzmocnioną współpracę, bo pański kolega – Paweł Poncyljusz – kilka miesięcy temu powiedział na tej sali, że nie zgadza się, żeby jego podatki szły na utrzymanie amerykańskiej armii. Ale przyjmuję, że w takim razie to są jego prywatne słowa. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Panie przewodniczący, jeżeli już pan to zrobił, to nie będę tego tłumaczył za kolegę.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):
Ale tak było.

Poseł Czesław Mroczek (KO):
Ale kolega pewnie panu odpowie, może nawet jeszcze na tym posiedzeniu.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):
Proszę państwa, bardzo proszę pana posła Krutula o zabranie głosu.

Poseł Paweł Krutul (Lewica):
Szanowni państwo, szanowni panowie oficerowie, panie ministrze, panowie ministrowie, na pewno bardzo ważną kwestią jest wzmocnienie naszej wschodniej flanki. Sam pochodzę z województwa podlaskiego. Dotyka to nas bezpośrednio, bo jesteśmy najbliżej granicy. Sąsiadujemy z naszym wschodnim sąsiadem. Tę część unijnej granicy musimy jak najbardziej wzmacniać. Wiemy, że zmienił się gospodarz w Waszyngtonie. Ostatnio pan minister Błaszczak był w stanach. I podejrzewam, że były prowadzone rozmowy. Czy wynika z nich, że cokolwiek się zmieniło po zmianie prezydenta Stanów Zjednoczonych w stosunku do tego, co państwo uzgadniali z byłym prezydentem Trumpem? Co ewentualnie może wpłynąć na plus albo na minus w odniesieniu do naszych umów? I ważna sprawa – do tego się dołączam – jeżeli chodzi o koszty. Czy koszty się zmieniły? Czy pozostają takie same? Chcielibyśmy tutaj uzyskać informację, jakiego rzędu są to koszty. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):
Dziękuję, panie pośle.

Na razie nie ma więcej zgłoszeń. W związku z powyższym bardzo proszę, panie ministrze, o odpowiedź. Jeszcze na koniec pozwolę sobie zabrać głos.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:
Dziękuję, panie przewodniczący. Jedno wyjaśnienie. Minister Mariusz Błaszczak w ostatnich miesiącach nie był w Stanach Zjednoczonych. Ta rozmowa, o której wspominałem, z nominowanym sekretarzem obrony, była rozmową telefoniczną. Przygotowujemy wizytę ministra w Stanach Zjednoczonych, ale o tym będziemy komunikować w odrębnym trybie.

Szanowni państwo, odnosząc się do wypowiedzi pana ministra, pana posła Grabarczyka, mam nieodparte wrażenie, że cały czas wracamy do tego samego tematu. Rozmawialiśmy o tym już przynajmniej trzykrotnie albo czterokrotnie na posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej – i nie tylko na posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej – o samej sprawie dotyczącej miejsca określanego jako „Fort Trump”, który był zapowiedziany.

Powtarzamy to i będziemy to cały czas powtarzać. Nigdy, od samego początku – jeszcze raz powtórzę – nigdy nie było mowy, że w Polsce zostanie wybudowany majestatyczny „Fort Trump”. Nie wiem, czy pan minister nagrywa mnie, rejestruje, czy słucha. To jest rzecz kluczowa. Od samego początku mówiliśmy, że „Fort Trump”, to wiele lokalizacji, w których będą dyslokowane poszczególne elementy wysuniętych sił Stanów Zjednoczonych na terenie naszego kraju. I tutaj nie ma nic nadzwyczajnego. To właśnie tym pojęciem określamy – jak przywoływał pan generał Mendrala – Poznań jako siedzibę wysuniętego dowództwa V Korpusu, Drawsko Pomorskie, gdzie jest wyznaczona siedziba centrum szkolenia bojowego, Wrocław-Strachowice, gdzie jest wyznaczona siedziba bazy lotniczej, Łask, gdzie jest wyznaczona główna baza eskadry dronów, jak również Powidz, Lubliniec, Żagań, Świętoszów. To są elementy „Fortu Trump”. O tym mówiliśmy na posiedzeniu plenarnym Sejmu i wcześniej na posiedzeniach Komisji Obrony Narodowej, a państwo powracają z uporem do tego samego tematu. Cieszymy się, bo to też pobudza wyobraźnię słuchających. Cieszymy się z tych pytań. One pewnie będą się w dalszym ciągu pojawiać.

Szanowni państwo, oczywiście obecność wojsk amerykańskich jest wymierna, znacząca. Dziś obecność 4,5–5,5 tys. żołnierzy amerykańskich średniorocznie to nie jest mało. I cieszymy się. Proszę pamiętać, że są sytuacje czy momenty, w których wojsk amerykańskich jest zdecydowanie więcej. Ale zgodnie z umową – o tym też wspominałem – musimy też przygotować się na przyjęcie zdecydowanie większych sił Stanów Zjed-

noczonych. Nawet do 20 tys. żołnierzy. Jest to podyktowane z całym zabezpieczeniem logistycznym, z bazą, z magazynami, itd., bo taka jest potrzeba. Takie są wymogi zapewnienia bezpieczeństwa dla Polski i Polaków – zapewnienia bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO.

Słusznie mówi pan minister Mroczek – o tym też przecież mówimy – że ustalenia z Newport są wiążące dla wszystkich państw Sojuszu Północnoatlantyckiego, również zobowiązania dotyczące kwestii finansowych. One wszystkie – również te kluczowe, dotyczące wschodniej flanki NATO – były potwierdzone także podczas szczytu NATO w Warszawie w 2016 r. Szanowni państwo, oczywiście możemy się przepychać i spierać odnośnie do obecności wojsk amerykańskich. Ale bądźmy szczerzy, wymierna obecność wojsk amerykańskich w Polsce to styczeń 2017 r., kiedy pojawiła się Brygadowa Grupa Bojowa już w takim znaczącym wymiarze na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. I co do tego chyba nie ma sporu politycznego ani jakiejkolwiek dyskusji.

Szanowni państwo, oczywiście, jeżeli chodzi o kwestie dotyczące finansów – bo wiem, że jest to obszar, który szczególnie interesuje również panów czy panie, słuchaczy uczestniczących w tej dyskusji – nie uchylamy się od udzielenia odpowiedzi. Tylko to są informacje o charakterze niejawnym. Pani minister Mroczek powinien to zrozumieć, bo był wiceministrem obrony narodowej. Jeżeli będzie taka wola i taka decyzja Komisji Obrony Narodowej, prezydium Komisji Obrony Narodowej, szczegóły dotyczące chociażby finansowania bez najmniejszego problemu przedstawimy. Tylko nie na forum otwartego posiedzenia Komisji, ale w momencie, kiedy będzie odpowiedni gryf tajności, który będzie dawał możliwość przekazania takiej informacji. Z naszej strony absolutnie nie ma żadnego oportunizmu czy czegokolwiek, co chcielibyśmy przed państwem ukryć. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

Bardzo proszę, pan przewodniczący, pan minister Mroczek.

Poseł Czesław Mroczek (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Z zadowoleniem przyjmuję, chociaż od razu powiem, że nie z całkowitym, tę zapowiedź pana ministra dotyczącą podania tej informacji. Przypomnę tylko, że minister Błaszczak określił koszty logistyczne, nie zasłaniając się tajemnicą. Ale ja to przyjmuję. Jeżeli tak będzie, to prosiłbym tylko o wskazanie, gdzie można się zapoznać z tą informacją bez potrzeby zwoływania specjalnego posiedzenia Komisji. Jak powiadam, cieszy mnie deklaracja, że te koszty zostaną Komisji udostępnione. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę, pan przewodniczący podkomisji stałej do spraw kontaktów z NATO i Stanami Zjednoczonymi. Pan przewodniczący Cezary Grabarczyk.

Poseł Cezary Grabarczyk (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, panie generale, szanowni panowie, wiemy też, że prezydent Biden podjął istotne decyzje dotyczące wstrzymania wycofywania znaczących sił Stanów Zjednoczonych z Republiki Federalnej Niemiec. Chciałbym zapytać, czy w kontekście tej decyzji pan minister, panowie ministrowie dostrzegają jakieś konsekwencje dla realizacji przywoływanej umowy polsko -amerykańskiej. Czy tego rodzaju zapowiedzi pojawiły się w tych dwóch rozmowach telefonicznych, które były prowadzone z przedstawicielami administracji amerykańskiej?

Na marginesie, nie znęcając się zanadto, zapytam, czy pan minister nie dostrzega teraz pewnej śmieszności samego sformułowania „Fort Trump", tego, jak to dziś nie pasuje do kontekstu relacji polsko-amerykańskich. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję.

Panie ministrze, ja…

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Ale tylko króciutko.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dobrze. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Króciutko, panie przewodniczący, bo absolutnie nie dostrzegam w tym ani śmieszności, ani żadnej niestosowności. Proszę pamiętać, że te słowa były wypowiadane w określonej sytuacji i w określonym kontekście. Tutaj nie ma absolutnie nic nadzwyczajnego. Co do zwiększonej obecności wojsk amerykańskich w Polsce wynikającej z umów dwustronnych, absolutnie nie należy tego łączyć z tym, czy wojska amerykańskie będą w części wycofywane z Niemiec, czy nie. Absolutnie jedno nie ma związku z drugim. I nigdy nie było to stawiane w ten sposób, że dostaniecie tysiąc dodatkowych żołnierzy, jeżeli wycofamy ich z Niemiec. Absolutnie nie. Jedno nie ogranicza drugiego. Niezależnie od tego, czy w Republice Federalnej Niemiec będą 32 tys. wojsk amerykańskich, czy 23 tys. to kontyngent amerykański w Polsce zwiększa się o dodatkowy tysiąc, tj. do 5,5 tys. żołnierzy.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Mam do pana ministra osobiście – jako poseł z Komisji – prośbę, żeby zechcieli państwo gdzieś w ministerstwie, np. na kolegium rozpatrzyć to, czy ta informacja, która jest klauzulowana, dotycząca pewnych kosztów, może być pokazana. Nie mówię, żeby zdjąć klauzulę z wszystkich kosztów. Widzę to tak. Wiemy, że rozbudowa ośrodka szkolenia bojowego w Drawsku to naprawdę grube miliony. Polska wydaje te pieniądze, ale to nie jest dla Amerykanów, bo będziemy mieli wkrótce najnowocześniejszy poligon w Europie, jeden z najnowocześniejszych poligonów na świecie, na którym nasze wojsko będzie się szkolić. I tak musiałoby się szkolić. Przy okazji, wykorzystując najnowocześniejsze technologie, będzie można znacząco zaoszczędzić na tych kosztach, które generują ćwiczenia, a więc kosztach amunicji czy paliwa. To będzie można zrobić i efektywność tego szkolenia będzie zdecydowanie wyższa.

To samo dotyczy innych ośrodków. Przecież jako posłowie możemy zapoznawać się z danymi dotyczącymi informacji klauzulowanych. Uważam, że społeczeństwo powinno wiedzieć, że te pieniądze, które co roku budżet wyznacza na potrzeby funkcjonowania Sił Zbrojnych RP, że społeczeństwo to akceptuje. Badania potwierdzają, że społeczeństwo uważa, że to są pieniądze wydatkowane z pełnym uzasadnieniem. Warto byłoby wiedzieć, ile z tej działki idzie na utrzymanie u nas wojsk sojuszniczych. Przecież po tej umowie utrzymanie brygady amerykańskiej w Polsce kosztuje Polskę wielokrotnie mniej, niż gdybyśmy sami chcieli zbudować taką brygadę, wyposażyć ją i później we własnym zakresie ją utrzymywać. To są naprawdę nieporównywalne koszty. Warto byłoby, żebyśmy mogli zapoznać się z informacją jawną, tak żeby można było z nią wyjść również do mediów i do społeczeństwa.

Jest prośba, panie ministrze, żeby rozpatrzyć, z których z tych informacji można zdjąć klauzule. Jeżeli będzie taka decyzja, bardzo prosiłbym o informację do nas, ewentualnie do sekretariatu. Może zorganizowalibyśmy jakieś dodatkowe posiedzenie np. posiedzenie podkomisji stałej. Mam nadzieję, że tak to się skończy. Jeśli nie, poinformujemy posłów poprzez informację wewnętrzną.

Sekretarz stanu w MON Wojciech Skurkiewicz:

Panie przewodniczący, od razu chcę podziękować za tę deklarację i za te słowa, które pan wypowiedział. W istocie te inwestycje, szczególnie inwestycje infrastrukturalne, które są realizowane, wpływają bezpośrednio na poprawę bezpieczeństwa Polski i wzmocnienie potencjału obronnego. Niezależnie od tego, czy w perspektywie lat, dziesięcioleci, wojska amerykańskie będą tu obecne, czy nie, ta infrastruktura pozostanie i tak infrastruktura będzie również wykorzystywana.

Pan generał Mendrala mówił o trzonie, o zrębie, jeżeli chodzi o te inwestycje. Ale przecież mamy wiele dodatkowych inwestycji czy dodatkowych działań, które są podejmowane. Jeżeli powiem coś nie tak, to proszę mnie poprawić, panie generale. Są to cho-

ciażby np. dodatkowe inwestycje, jeżeli chodzi o Dęblin czy o Kraków. Będą one prowadzone też w związku z obecnością wojsk amerykańskich, bo też nam zależy, żeby ta obecność była w różnych miejscach, w różnych dyslokacjach, tak żeby wojska amerykańskie miały kontakt bezpośredni z tymi miejscami, szczególnie na wschód od Wisły. Nie ukrywajmy tego. To jest ten teren, ten obszar, na którym szczególnie nam zależy, żeby tam wzmacniać i odbudowywać potencjał obronny. Naprawdę w tym zakresie działamy. Oczywiście tych działań będzie zdecydowanie więcej, gdy wszystkie ustalenia i wszystkie dokumenty zostaną dopracowane zakończone. Ale musi jeszcze upłynąć trochę czasu.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Pan generał przeniósł się do innego korpusu. Teraz pewnie skokowo wzrosła mu wiedza. Panie ministrze, myślę, że jesteśmy umówieni. Nie za tydzień, nie pojutrze, ale w jakimś rozsądnym czasie otrzymamy dodatkową informację na piśmie. Jeśli konieczna będzie informacja klauzulowana, żeby były ewentualnie dwa dokumenty, żeby jeden z nich był nieklauzulowany, tak żeby posłowie mogli również o tym dyskutować np. z żołnierzami podczas spotkań czy z wyborcami. Są też tacy, którzy interesują się tym, ile idzie na wojsko i jak te pieniądze są wydatkowane.

Nie widzę żadnych innych pytań. Dziękuję państwu.

Zamykam posiedzenie Komisji Obrony Narodowej.